

Briuselis, 2019 m. gegužės 8 d.
(OR. en)

8808/19

AUDIO 71
DIGIT 88

PRANEŠIMAS

---

nuo: Tarybos generalinio sekretoriato

kam: Nuolatinųjų atstovų komitetui / Tarybai

Ankstesnio
dokumento Nr.: 8769/19

Dalykas: Nuo kovos su dezinformacija iki ES piliečių pasitikėjimo žiniasklaida
atkūrimo
- *Politiniai debatai*
(*Vieši debatai pagal Tarybos darbo tvarkos taisyklių 8 straipsnio 2 dalį*)
[*Pirmininkaujanti valstybės narė siūlymu*]

Pasikonsultavusi su Audiovizualinių klausimų darbo grupe, pirmininkaujanti valstybė narė parengė priede išdėstytą diskusijoms skirtą dokumentą; juo bus remiamasi 2019 m. gegužės 22–23 d.

Švietimo, jaunimo, kultūros ir sporto tarybos posėdyje įvyksiančiuose politiniuose debatuose.

Nuo kovos su dezinformacija iki ES piliečių pasitikėjimo žiniasklaida atkūrimo

Pirmininkaujančios valstybės narės parengtas diskusijoms skirtas dokumentas

Kova su dezinformacija – svarbus Europos Sąjungos Tarybai pirmininkaujančios Rumunijos prioritetas. Ši tema nagrinėta įvairių Tarybos sudėčių (bendrųjų reikalų, užsienio reikalų, teisingumo ir vidaus reikalų) posėdžiuose siekiant nustatyti skubų ir suderintą atsaką į naujai iškilusius iššūkius, visų pirma atsižvelgiant į Europos Parlamento rinkimus; šie iššūkiai į pirmą vietą išskėlė poreikį apsaugoti ES demokratinių procesų ir vertybių integralumą.

Švietimo, jaunimo, kultūros ir sporto tarybai tenka svarbus vaidmuo ne tik ieškant kovos su dezinformacija sprendimų audiovizualinėje srityje, bet ir užtikrinant kokybiškas audiovizualinės žiniasklaidos paslaugas ir galimybes ES piliečiams gauti pliuralistinę ir patikimą informaciją siekiant atkurti jų pasitikėjimą žiniasklaida. Todėl šios sudėties Taryba gali svariai prisidėti rengiant pranešimą apie kovos su dezinformacija srityje įgytą patirtį, kurį turi parengti pirmininkaujanti valstybė narė kartu su Komisija ir vyriausiąja įgaliotine, rengiantis birželio mėn. Europos Vadovų Tarybos susitikimui.

2018 m. lapkričio 27 d. posėdyje (Austrijos pirmininkavimo laikotarpiu) už audiovizualinę sritį atsakingiems ministrams buvo suteikta pirma galimybė aptarti kovą su dezinformacijos sklaida internete. Nuo to laiko ES lygmeniu imtasi svarbių veiksmų.

Reaguojant į 2018 m. birželio 28 d. Europos Vadovų Tarybos išvadose pateiktą raginimą Komisijai ir vyriausiajai įgaliotinei pateikti konkrečių pasiūlymų dėl suderinto ES institucijų ir valstybių narių požiūrio, 2018 m. gruodžio mėn. buvo paskelbtas bendras komunikatas „Kovos su dezinformacija veiksmų planas“, kuriame išdėstyti pagrindiniai kovos su dezinformacija veiksmai, sugrupuoti remiantis keturiais užmojais: gerinti aptikimą ir analizę, stiprinti koordinuotą ir bendrą atsaką, įtraukti privatųjį sektorių, t. y. interneto platformas ir pramonę, ir didinti informuotumą bei visuomenės atsparumą.

Kadangi EYCS tarybos posėdis sutampa su pačia pirmąja Europos Parlamento rinkimų diena, šiuo metu svarbu įvertinti pasiektus rezultatus ir kartu nustatyti galimas veiksmų kryptis, kurių būtų galima laikytis ateityje.

- Siekiant rasti greitus ir veiksmingus kovos su dezinformacija sprendimus, labai svarbu yra įtraukti pramonę. Kovos su dezinformacija praktikos kodeksą pasirašiusių subjektų (*Google, Facebook, Twitter*) pirmosios ataskaitos rodo, kad pažanga jau daroma. Pasak Komisijos, dezinformacijos skleidėjų nuvertinimas, kova su kenkimo botais, politinės reklamos ženklavimas ir naudojimosi žiniasklaidos priemonėmis raštingumo skatinimo iniciatyvų įgyvendinimas yra svarbūs šių bendrovių veiksmai, tačiau dar reikia įdėti daugiau pastangų keliose srityse, pavyzdžiui, metodikos ir duomenų rinkinių, susijusių su netikromis paskyromis, dalijimosi srityje, nes tai leistų trečiųjų šalių ekspertams ir faktų tikrintojams atlikti nepriklausomus vertinimus.

Europos Vadovų Taryba 2019 m. kovo 21–22 d. priimtose išvadose taip pat paragino interneto platformas ir socialinius tinklus visapusiškai įgyvendinti Kovos su dezinformacija praktikos kodeksą ir užtikrinti, kad būtų laikomasi aukštesnių atsakomybės ir skaidrumo standartų.

Vėliau Komisija, padedama Europos audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų reguliavimo institucijų grupės (ERGA), iki 2019 m. pabaigos, praėjus pirmiesiems 12-ai kodekso taikymo mėnesių, atliks išsamų vertinimą. Atlikus vertinimą gali būti siūloma imtis tolesnių veiksmų, o kai kurie iš jų galėtų būti reguliuojamojo pobūdžio.

- Universitetų mokslininkai ir nepriklausomi faktų tikrintojai atlieka svarbų vaidmenį ne tik didinant informuotumą, bet ir siekiant geriau suprasti dezinformaciją palaikančius mechanizmus. Šiuo metu kuriamas Europos faktų tikrintojų tinklas, numatytas Komisijos komunikate dėl kovos su internetine dezinformacija ir Kovos su dezinformacija veiksmų plane.

Pirmiausia buvo pradėta įgyvendinti SOMA (Dezinformacijos ir socialinės žiniasklaidos analizės socialinė observatorija) bendradarbiaujant su kitais mokslinių tyrimų ir plėtros projektais („Eunomia“, „SocialTruth“, „Provenance“ ir „WeVerify“). Observatorija remia faktų tikrintojų darbą kovos su dezinformacija srityje: jiems suteikiama naudinga infrastruktūra ir jie sujungiami tarpusavyje, kad galėtų bendradarbiauti vykdydami konkrečias užduotis. Be to, SOMA parengs nacionalinių dezinformacijos tyrimų centrų koncepcijos prototipą, pagal kurį turėtų nacionaliniu lygmeniu būti susietos įvairios sritis apimančios pastangos, visų pirma faktų tikrinimas ir dezinformacijos reiškinio moksliniai tyrimai.

Antras žingsnis – sukurti saugią Europos interneto platformą, skirtą dezinformacijos reiškiniui. Tokia platforma sujungs nacionalines skirtingų sričių specialistų grupes ir pasiūlys tarpvalstybinių duomenų rinkimo, analizės priemonių ir prieigą prie duomenų visoje ES. Pagal *Europos infrastruktūros tinklų priemonę* (EITP) šiai interneto platformai numatytas pradinis 2,5 mln. EUR finansavimas, o kvietimas teikti pasiūlymus turėtų būti paskelbtas ne vėliau kaip 2019 m. rugsėjo mėn. Valstybių narių bus prašoma remtis tokių nacionalinių skirtingų sričių specialistų grupių, kurios teiks konkrečias žinias apie vietos informacinę aplinką, steigimą. Todėl svarbu patikrinti valstybių narių įsipareigojimų lygį ir jų norą prisidėti prie šio projekto, kurį įgyvendinus bus sukurta nepriklausoma Europos bendruomenė, gebanti kovoti su internetinės dezinformacijos reiškiniu.

- Kitas svarbus ES lygmens elementas – naudojimosi žiniasklaidos priemonėmis raštingumo didinimas, nes tai yra labai svarbu siekiant suteikti galių piliečiams ir sudaryti jiems sąlygas priimti informacija pagrįstus sprendimus skaitmeniniame amžiuje, taip prisidedant prie tinkamo demokratinės visuomenės veikimo.

Šiuo atžvilgiu labai svarbus vaidmuo tenka peržiūrėtai *Audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų* direktyvai. Joje pirmą kartą valstybės narės įpareigojamos skatinti ugdyti naudojimosi žiniasklaidos priemonėmis raštingumą ir imtis tam reikiamų priemonių. Be to, atsižvelgiant į tai, kad dalijimosi vaizdo medžiaga platformoms tenka esminis vaidmuo suteikiant galimybes peržiūrėti audiovizualinį turinį, naująją direktyva šios platformos taip pat įpareigojamos suteikti veiksmingų naudojimosi žiniasklaidos priemonėmis raštingumo priemonių bei instrumentų ir didinti naudotojų informuotumą apie tas priemones ir instrumentus. Valstybės narės turi iki 2020 m. rugsėjo 19 d. pranešti apie priemones, kurių imtasi perkeliant direktyvą į nacionalinę teisę.

Ryšių komitetui tenka svarbus vaidmuo įgyvendinant direktyvą ir su juo bus konsultuojamasi dėl valstybių narių Komisijai teikiamų naudojimosi žiniasklaidos priemonėmis raštingumo įvertinimo ataskaitų gairių. Naudojimosi žiniasklaidos priemonėmis raštingumo ekspertų grupė taip pat atlieka svarbų vaidmenį nustatant, dokumentuojant ir platinant geriausios praktikos pavyzdžius naudojimosi žiniasklaidos priemonėmis raštingumo srityje, tiriant įvairių ES politikos krypčių ir naudojimosi žiniasklaidos priemonėmis raštingumo iniciatyvų sinergiją, taip pat teikiant konsultacijas ir koordinuojant iniciatyvas, įgyvendinamas reaguojant į dezinformacijos internete keliamus iššūkius.

Svarbu išnagrinėti, kaip Komisija gali toliau padėti įgyvendinti iniciatyvas, taip pat tęsti tokias Europos iniciatyvas kaip „Europos naudojimosi žiniasklaidos priemonėmis raštingumo savaitė“ (tokia savaitė pirmą kartą buvo surengta šių metų kovo mėn. ir neabejotinai pavyko).

- Kokybiška žurnalistika, žiniasklaidos laisvė ir pliuralizmas tebėra šiandieninės Europos audiovizualinės aplinkos kertiniai akmenys. Komisijos pasiūlymuose dėl programų „Kūrybiška Europa“ ir „Europos horizontas“ numatyta konkrečių išteklių pagal kitą daugiamečę finansinę programą (2021–2027 m.). Tais ištekliais siekiama remti naujas priemones, skirtas kovoti su internetine dezinformacija ir suvokti žurnalistikos standartų ir vartotojų sukurto turinio vaidmenį, taip pat skatinti kokybišką žurnalistiką, žiniasklaidos laisvę, pliuralizmą ir naudojimosi žiniasklaidos priemonėmis raštingumą. Be to, Europos Komisija ir Europos Parlamentas taip pat remia nepriklausomus projektus žiniasklaidos laisvės ir pliuralizmo srityje.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta pirmiau, ministrų prašoma apsvarstyti toliau pateiktus klausimus.

1. Kaip pirmąją Europos Parlamento rinkimų dieną ministrai vertina iki šiol ES lygmeniu atliktus veiksmus, kuriais siekiama kovoti su dezinformacija ir užtikrinti kokybišką ir pliuralistinę žiniasklaidą ES piliečių interesų naudai?
2. Kaip reikėtų geriau suderinti valstybių narių ir Europos institucijų požiūrį siekiant spręsti esamus uždavinius? Ar reikėtų stiprinti Europos audiovizualinę ir žiniasklaidos politiką? Ir jei taip, kam reikėtų skirti daugiausia dėmesio siekiant atkurti ES piliečių pasitikėjimą žiniasklaida?

Kad kiekvienas turėtų galimybę išsakyti savo nuomonę per turimą laiką, pirmininkaujanti valstybė narė prašo dalyvių nekalbėti ilgiau nei tris minutes.